

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár 1903.

Bizonytalanság.

Kolozsvár, július 13.

Bámulatos az új miniszterelnök pozíciójának véletlen és teljes öletszerű erősödése. Ennek a szerencsétlen országnak a sorsa feldúlásában mindig nagy szerepet játszott a véletlen. Mert senki sem tagadhatja, hogy a kormányralépés első napjától kezdve mostanig minden apró körülmény közrejátszott, hogy Khuen-Héderváry egyelőre biztosan érezze magát abban a székben, amelyben a maga erejéből három hétnél tovább semmiképpen sem tudott volna megmaradni.

Kezdte a tévedések vigjátékát mindjárt az ő komikus és eddigé páratlanul álló bemutatkozása. Az elemi ismereteknek annyira kevés mértékével, az egyéni bátorság nem is jelentkező parányával és az erkölcsi siker teljesen hiányzó roncsaival óriási csalódásokat keltett mindenfelé.

Az új miniszterelnök így mutatkozott be a nemzetnek. Azt merészeli állítani hogy a függetlenségi párt jóságából, annak engedélyével lépett kormányra, csak természetes tehát, hogy hálátlanok mutakozzék vele szemben. Amint igaz is úgy ítéli meg a helyzetet, hogy ez a párt a nemzet törekvéseinek igazi letéményese és az ő szempontjából azt a gyakorlatot üzi, hogy minden nap valami formában újra provokálja az egyoldalú ígért nyílt megismétlését, hogy ezáltal elmergesítse a viszonyt a függetlenségi pártunk immár egymással szembeállított elemei között, megbénítsa, tehetetlenné tegye azt az egyetlen komoly és szívvel-lelkekel önzetlenül hazafias pártot, végzetül pedig diadalmaskodjék fölötté és meghonosítsa Magyarországon a belügyi kormányzás terén is a tiszta abszolút osztrák szellemet.

Bármint legyen is, az az egy bizonyos, hogy a függetlenségi tábornak megegyezésre kell jutnia, sőt mi több, éppen most kellene az összes függetlenségi elemeknek egy nagy párba összeolvadniok, mert soha sem volt még a magyarság ügye annyira veszedelmes helyzetben, mint épen most. Akár a béke, akár a harc jegyében, de egyesülni kell. Ez a helyzet most már tarthatatlan. Olyan súlyos erkölcsi érték rejlik a függetlenségi párt egyetértésében, hogy annak helyre állításától függ a bekövetkező nehéz napok minden eredménye.

Azt hiszszük, hogy a helyzet közelebb változni is fog, még pedig igen nagy arányokban. Ha erőszakos az új kormány, úgy a Kossuth-párt nem érezheti magát lekötve az adott szó szentsége által és elszántan folytatni fogja a harcot. A függetlenségi pártunk meg kell éreznie, hogy önmaga erejét forgácsolja szét ez áldatlan visszavonásban.

A nemzeti pártiak már titkos üléseket tartanak. Apponyi nem nyugodhat bele a katonai kérdések igen kényszerült elintézésébe. Az egész kormánypárt pedig nem akar melegedni és úgy ül a miniszterelnök háta mögött, mint titkos összeesküvők serege, amely csak az alkalmas pillanatra vár, hogy urát eltegye a láb alól.

A nagyváradai beszámoló.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Nagyvárad, július 12.

Évtizedeken át a körösparti Athén — ahogy Nagyvárad néha nevezi magát — egyike volt a legkorruptabb politikájú városoknak. Réa feküdt — mint egész Bihar megyére — a Tisza család egész közéleti szelleme és megméltózt mindent köztvékenységet. Amolyan modern, romlott, eleven életű város volt, melyet éppen a hatalom kegyének ragyogó kisugárzása elárasztott minden földi jóval és amely ennél fogva valóság-gal kéjelgett a politikai romlottságban.

Azután tudja az Isten, mi ütött belé ebbe a kacér erkölestelen kis városba. Ugy járt talán mint a kokott, melynek életében szintén akad néha-néha egy olyan pillanat, amidőn tisztességesnek akar látszani és akként is viselkedik. Sőt boldog ha bár rövidke időre tévedése is ejthet valakit, de azután megint csak visszatér a mesterségéhez.

Nos! Nagyvárad életében a legutóbbi választások alkalmával állott be ez a politikai tisztesség-roham és eldobva magát az igazi lényét: a kendőző szereket, a cifra ruhát, megválasztotta képviselőjének **Barabás Bélát**. Kinek akkor már az ő becsületes, hiv gyomai népe megadta az utlevelet az ország házába,

Azóta!... nos azóta a kokott ismét folytatta az előbbi életet és még annyira ment, hogy sajnálni kezdte életének ama becsületes pillanatát, a melylyel némi tiszteletet szerzett nevének. Azaz csak nemely nagyszájúak hirdették úgy: valójában Nagyvárad most is becsületes, mert nem használt az az immár nem mindig szokatlan ölekezés: a szabadelvű párt és a szocialisták között, hogy megrontsák a nemzeti küzdelem látható vezérének, Barabás Bélának beszámolóját. Zavart csináltak, sőt a báni rendszer is megmutogatta körmeit azzal, hogy a főkapitány félbe akarta szakítani a gyűlést valami felsőbb rendeletre, de valószínű, hogy annak csunya vége lett volna: elállt hát a szándékától.

Ha elolvassuk kiküldött tudósítónk itt következő jelentését, megtaláljuk, hogy maga a beszámoló impozáns rendben, lelkes hangulatban folyt le. Barabás Béla visszatér a fővárosba és folytatni fogja a nemzet jogait való igaz küzdelmet... melyben támogatja őt a nemzet igaz közvéleménye, melynek sikerét óhajta minden igaz érzésű magyar ember...

A lefolyt eseményekről tudósítunk a következő:

Barabás fogadtatása.

Az egész ország érdeklődése fordult Nagyvárad felé, hol **Barabás Béla** a függetlenségi párt alelnöke, a harci párt vezetője tartotta meg beszámolóját, választói előtt indokolván az obstrukció folytatását.

A fogadtatás — nem tagadható — egyike volt a leimpozánsabbaknak, melyet Nagyvárad közönsége valaha látott. Ezer és ezer ember fogadta az érkező népszerű képviselőt s a peronon csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett föntartani a rendet.

A függetlenségi pártkör előtt gyűltek össze a választó-polgárok s zászlók alatt vonultak ki a fogadtatásra. Ezerre tehető az itt összegyűlt választók száma s mikor az indóházhoz ért a menet, ötezerből is állott a várakozó közönség serege.

Tizenegy óra 56 perckor robogott be a gyorsvonat, mely **Barabás Bélát** hozta. Egyedül jött, nem kísérte egyetlen képviselő sem, de a fővárosi újságírók nagy serege jött vele. Talán egyetlen hírlap sincs a fővárosban, a mely el nem küldte volna tudósítóját a beszámolóra. A bejelentett és megjelent hírlapok számszerint 31-en kísérték a népszerű képviselőt.

A mint feltűnt **Barabás Béla** délelőz alakja, óriási éljenzésben tört ki a közönség. Mindenki látni akarta s oly nagy közönség fogta körül, hogy alig tudott kijutni a pályaudvar előtti térre, hol a függetlenségi párt intéző-bizottsága, élén **Szokoly Tamás** elnökkel, várta.

A beláthatatlan nagy sokaság zugó éljenzése után **Szokoly Tamás** rövid, de lelkes szavakkal üdvözölte az érkező képviselőt. Nagyvárad választó polgársága — ugymond — mindig szívesen látja szeretett képviselőjét, de kétszeres az öröme most, mikor eljött, hogy számot adjon azon hazafias küzdelemről, melyet lankadatlan kitartással folytat a nemzet igazáért. Isten hozott körünkbe! Pártunk szeretettel, ragaszkodással van irántad! Éljen **Barabás Béla**!

Alig tudott az éljenzs lecsillapulni, mikor **Barabás** erőteljes és messzi elhalló rövid beszédben köszöntö meg a fogadtatást, mire **Szokoly Tamás** elnökkel a reá várakozó négyes fogatu kocsin ülve hosszú léptekkel indult meg a menet, melyben mintegy 30 kocsi vett részt nagyrészen nemzeti zászlókkal díszítve.

A főtcán régig mindenütt nagy sokaság várta az érkezőt s folytonosan éltette; de számtalan helyen igen lelkesen éljenzték **Kossuth Ferenc**zt is. Éljen **Kossuth Ferenc**. Éljen **Barabás Béla**, éljen a függetlenségi párt váltakozva kiabálta a nagy csoportokban összegyűlt közönség,

melyből az látszik ki, hogy a függetlenségi párt kétféle szakadását mélyen fájlalja s s mindkét vezérnek meg vannak a hívei s a pártgyűlést óhajta.

A Fekete Sas szálloda előtt szintén óriási közönség várta **Barabás** s folytonos „halljuk **Barabás**!” kiáltások ostromolták s addig nem távoztak, míg **Barabás** az erkélyről meg nem jelent.

Mos már csak röviden akarja megköszönni — szölt **Barabás** — azt a szeretetteljes és nem várt fogadtatást, melyben őt Nagyvárad közönsége részesítette. Eljött e kedves választó polgárok közé, hogy igazolja cselekedeteit. De ezt csak délután, a már jelzett időben fogja megtenni. Kéri szeretett polgártársait, jelenjen k meg minél többen e beszámolóját meghallgatni. Újlag köszöni az iránta megnyilatkozott fogadtatást, mely mindig becses marad előtte.

Ezután **Barabás** és az intéző bizottság számos tagja barátságos ebédre gyűltek össze a szálloda éttermében, hol a politikai helyzet, s különösen a függetlenségi párt küzdelme képeztek az élénk vita tárgyát s délután 2 órára járt az idő, mikor **Barabás** pihenőre tért szobájába.

Aknamunkák.

A válságos politikai helyzet milyen állapotot teremtett Nagyváradon is, jellemzi az, hogy a különböző politikai pártok és frakciók majd mindenike tartott értekezletet meghatározandó, minő álláspontot foglaljanak el **Barabás** beszámolójával szemben.

A szabadelvűpárt igen természetesen mindent elkövetett, hogy tüntessen **Barabás** ellen. Sőt attól sem riadt vissza, hogy a szocialistákkal paktáljon. Szép szó mellett, ígéretekkel, sőt — állítólag — vesztegetésekkel igyekezett őket meghódítani, de ezt a függetlenségi párt hívei megakadályozták. Szombaton egész éjjelig tartottak a gyűlések, míg a látszólag elhódított szocialistákat passiv magatartásra tudták bírni. Ennek tulajdonítható, hogy a fogadtatásnál nem volt semmi ellentétetés, sőt az impozáns sikerült. Csupán az éljenzésekben jutott annyi kifejezésre, hogy azok **Kossuth** és **Barabás** között oszlottak meg.

A szabadelvűpárt a kereskedelmi csarnokban tartotta értekezletét, a hova a tisztviselőket fegyelmi fenyegetéssel beparancsolták. A tisztviselői fizetés rendezésének elődázása volt a fegyver. Ezzel tüntettek a függetlenségi párt s az obstrukció ellen **Désy Géa** és **Várady Zsigmond** voltak a szónokok.

A kik aláírási ívet osztottak szét, hogy tiltakozzanak az obstrukció ellen s **Barabás** lemondásra kényszerítsék, de vasárnap délig mindössze csak 200 választóval tudták azt aláírni.

A pártönkivüliek **Horánszky Géa**, dr. **Fodor Gyula** és **Fehér Antal** kanonok vezérlete alatt gyűlekeztek. Szintén a leszerelés mellett foglaltak állást. Ezek a néppártból és a **Bánffy-híveiből** állottak, de **Tisztaisták** is vannak közöttük. Sőt — mind mondják — **Tisza Pista** lesz a jelöltjük, a következő választásnál. Vannak azonban ezek között kik **Bánffy**t is szívesen látnák jelöltül.

A szabadelvűpárt büne.

Már d. u. 3 órakor óriási néptenger lépte el az egész főtérr. Leg-aláb tízezeren gyűltek össze, dacára, hogy zuhogó eső előzte meg a beszédet.

Ugy fél 4 óra lehetett, mikor egy nagy csapat falusi mókok és napszamosokból álló csapat jött a **Kossuth Lajos utca** felől. Mindeniknek nemzeti zászló volt a kezében, rajta „**Éljen Kossuth Ferenc**!” Igy csinálják a függetlenségi párt között tervszerűen a zavart.

A bérenczek lehettek mintegy háromszázan.

Ezeket a szabadelvűpárt emberei vezették be és szerelték fel zászlókkal, hogy tüntessenek **Barabás** ellen. A kiknek nem volt zászló a kezükben, azok kaszákkal, villákkal és botokkal voltak felügyvezve. **Moskovits** és **Órley** gyárosok, **Boodély Ferenc** h. polgármester és **Mesko** gyári alkalmazott vezették a tömeget.

Azonban alighogy a főtérrre érkeztek, a polgárság s különösen a szocialisták neki rohantak a mókoknak, a zászlókat és bo-

tokat kivették a kezükből és alaposan szétverték, sőt **Mesko** és **Órley** vezetőjüknek a fejét is bevették.

Már-már sikerülni látszott az előre tervezett rendezés. Előre a rendőrök közbeléptek és látványuk is nagyszerű dulakodást rendeztek a közönséggel, ököllal ütlegelték a rendet helyreállító szocialistákat.

Ámde a közönség méltó higadtsággal viselte magát s miután a móczokat s vezetőiket alaposan elrudalták, a rendőrökkel nem kezdtek ki.

A függetlenségi párt rendező bizottságának elnöke **Szokoly Tamás** óvast emelt és eljárás ellen, mire **Gerő Armin főkapitány** kijelentette, hogy tudomása van a szabadelvű párt szándékáról, hogy a gyűlésen tömegesen részt akar venni s a rendezésért elvállalja a felelősséget, mert a bán miniszterelnök háta mögött van a főispán.

Végre a csend nagy nehezen helyreállott s ekkor **Barabás** a szálloda erkélyére kiállott, hogy megtartsa beszámolóját.

A beszámoló.

A földundultságtól, a bosszúságtól színebből kikelve, sápadtan, de a közönség lelkes és szűnni nem akaró éljenzésétől kísérve megkezdte **Barabás** beszámoló beszédét, melyet a következőkben sikerült feljegyeznem:

Tisztelt Polgártársaim! Eljöttem azért, hogy Önök előtt képviselői kötelességemet teljessem. (Éljenzés.) Nagyvárad dérek polgárai előtt, hogy megállam a ti lelketek világát és szíveitek dobbanását, mert én az az akarok élni és küzdeni. (Zugó éljenzés.) Csak azt kérem, hogy bármennyire igyekeznek zavart csinálni közöttünk ellenfeleink, de mi értsük meg egymást, értsünk egyet nép és képviselője, mert az önk képviselőjének lelke a haza javáért dobog.

Tisztelt Polgártársak! Felemelt fővel állok Nagyvárad polgárai előtt. Egyedül jöttem, senki eltal sem kísérel, habár sokan lettek volna kísérem képviselő társaim között; de én nem akartam félremagyarázásra adni okot.

Tudja kicsinye, naggya a polgárságunk, hogy én a nagyváradi mandátumra nem vágyódtam, Mikor Nagyvárad polgársága engem képviselőjének megválasztott, akkor egy mandátum már a kezeim közt volt. Én hoztam áldozatot akkor, mikor Nagyvárad mandátumát fogadtam el. Tudtam, hogy nagy áldozattal jár. Most eljöttem, hogy kikérjem illetékeket, hogy kérem, hogy hagyjatok menem becsülettel a magam után. (Általános éljenzés!)

Epen ezért szabadon és nyíltan beszélek. Senkinek semmit sem hállok, a miért Önök megválasztottak. Nem kurizálok senkinek a jövőért sem. (Helyeslés.)

Egy országo mozgalom lángtengerében áll az ország. Kedélye fel van izgatva. Ezt a mozgalmat képviselem én, ezt akarom önöknek igazolni.

Mielőtt tovább mennék, rá kell mutassak a mozgalomra, melyek idejövetelem megelőzték. Három irányban terjedt a mozgalom. Első a szabadelvűpárti mozgalma. (Abcug! Levelet!) Második a szocialista párt és harmadik a tisztviselői mozgalma. A mi a szabadelvű pártot illeti, később fogok róla szólni. Most előbb az egyszerű szegény emberekről, a szocialistákról szólok.

Polgártársak! A függetlenségi és 48-as párt, melynek őszintén és lelkes híve vagyok (Éljen **Barabás**! kiáltások.) fölvetve programjába, hogy a választási jog kiterjesztések, hozassék be az általános titkos választás. Azzal volt vádolva, hogy se a párt, sem ő soha sem tett ez irányban semmit. Küzdött a párt is, szó volt a képviselőházban is erről. Ő hiva volt és az is marad annak, szölt is, tett is, és tenni is fog azért. Kezébe veszi az országgyűlési naplót s felolvassa az ápril 26-iki beszédénél ide vonatkozó részét, melyben a katonai javaslatok visszavonásáról szölt. Kérdezzék meg a nemzetet, osszassák fel a képviselőházat, de csak úgy tiszta szabad választással. A nemzet akkor bizonyára úgy fog nyilatkozni, hogy a függetlenségi pártnak fog igazat adni. Ekkor is követelte, hogy hozzák be az általános titkos választási jogot és községenkénti szavazást s ha ez nem helyesi küzdelmöt, levonja a konzekvenciát. A mit a nép előtt hirdette, azt a képviselőházban is hirdeti. Kijelentem, hogy mindig ez eszmékért

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Hétfő, Julius 13.

küzdöttem és fogok is küzdeni, de önöknek is ezért kell küzdeniök. Szuronyokkal és börtönökkel ez eszméket elnémítani nem leket. (Éljenzés.)

Engedjék meg polgártársaim, hogy áttérjek a második incidensre, a tisztviselői fizetésének rendezésére.

Ott állunk, senki sincs ma megelégedve sorsával. Jogosan. Az élet nagy terheket ró egyesekre is. A legutolsó ember is érvényesíteni akarja jogait, mert ki küzd és szenved, joga van az életre. Nem azért küzdök, hogy a tisztviselők reám szavazzanak. Ilyenekem nem vezetnek. Ha szétnézünk az országban, úgy találjuk, hogy Nagyvárad nem volt az a város, melynek tisztviselői a függetlenségi zászló alá csoportosultak volna. Az országban sem más a helyzet. Mi, függetlenségi pártiak sehol és soha sem számítottunk a tisztviselőkre. De azért mi elismerjük becsületes munkájukat. (Éljenzés.)

Tisztelt Polgártársak! A tisztviselőknél azonban, a kik nagyon régóta várják a fizetés rendezését, igen szomorú hirt hozok. Azt t. i. s ezt egész bizonyosan állítom, hogy a Széll kormány sohasem is foglalkozott komolyan a tisztviselői fizetésének rendezésével. Ez a mostani miniszterelnök pedig nyíltan hirdette, hogy **nincs is arra nagy szükség**. Tehát nem igaz az sem, hogy ezt az obstrukció akadályozta volna meg. Ha lehetett most visszavonni a katonai javaslatokat, miért nem vonták vissza hét hónappal ezelőtt. De nekik okvetlenül katonai javaslat kellett s mint revolvert szegezték a mellünknek, hogy addig tisztviselői fizetésesemél nem lesz, míg a katonai javaslat megszavazva nem lesz. Ennek tehát tisztán a kormány az oka.

Tisztelt Polgártársak! Van okunk rá, hogy a mi ma az országgházban foly, azt tovább folytassuk. Hiszen mi e küzdelmet már a mult év decemberében kezdtük. Ekkor beszűntettük, hogy hasznos törvényjavaslatokat, az ország javát előmozdítsuk. Megígérték, hogy új terhekkel nem állnak elélnk. Nem azt tették. S most, hogy van erőnk ez ellen küzdeni, most szüntessük be? Hisz a nép szegény, több terhet elviselni nem tud. Ismerjük el Magyarország jogait Bécsben is a hadsereg keretén belül a nemzet kivánságát. De ezt nem akarják.

Mig így folyt a nemzet jogaiért a küzdelem, megjelent a horvát bán a lát-határon. A horvátok örvendettek, hogy ide hozták, tehát oda vissza nem hívhaták. Fölfele buktatták meg, elhozták Magyarországi miniszterelnökönek s hogy vissza ne kíváncsozók, azonnal be is töltötték a helyét, új bánt neveztek ki.

De az erőszakról nem félünk, ellent tudunk állni.

Jött a határozat arról, hogy a függetlenségi párt leszerel. Beszölt róla az ország s ha nem jön a bán, meg is történt volna. De mikor a bán elzárkózott a nemzeti jogok elől, újra kért a nemzet haragja. A gyanúsítás ért utól minket t. polgártársak. Pedig igazatalanul gyanúsítanak. Az én álláspontom az volt, hogy több katonát s ezzel járó terhet nem adunk s hogy az eddigi létszámot sem szavazom meg a nemzeti jogok biztosításá nélkül.

S most foly a küzdelem. Az erősek a nemzetnek adnak igazat, hogy meg kell már egyszer törni az osztrák uralmat. A nemzet jogait kivívjuk.

A miniszterelnök elzárkózott a nemzet jogai elől. Az obstrukció igaz, nem törvényes eszköz, kijelenti, ő sem tartja annak. De ha belementünk, most akarom elvégezni azt, hogy a nemzet jogai érvényesüljenek. Magatartásomra iránýad lesz az, a miként a miniszterelnök is elzárkózik a nemzeti jogok elől.

Nem az a cél, hogy már most behozzák azt, hanem hogy ne zárkózzék el a kormány az elől.

Az én felfogásom az, hogy nem szándékozom a bizalommal visszaélni, de hagyják rám a küzdelem további jogát. Én mérleznél fogom, hogy tovább folytassam-e a küzdelmet. (Főkiáltások: Megbizunk! Éljen **Barabás**!)

Most még csak azt jelentem ki, hogy ma, mikor hallottam a nagyváradi szabadelvűpárt határozatát, csak büszke vagyok, hogy képviselőjük iránt bizalmatlanok; mert reám nézve szegény volna, ha irányomban bizalommal lennének.

Hosszasabban szerettem volna beszélni, de az önök és az én lelkeim is izgatott, mert láttam miket szűltek azok az izgató törekvések. Arra kérem önöket, hogy szépen, esendesen osszoljanak szét, hogy ne köthessen bele önökbe. Magasan, dicsőőseesen végzödjék fa mai ünnepünk! Isten éltesse, Isten tartsa meg önöket.

A nagy hévvel előadott beszédért a hallgatóság szűnni nem akaró éljenzéssel honorálta. A zajos ovációk csillapultával, Dr. **Adorján** Emil szöltöt, tántorítatlan hízalmat ndítványozva **Barabás** Bélának

Mínhogy pedig a könyvnyomdámát magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert úgy a szép és csinos kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésre lesz kiszolgálva.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban és kifogástalanul eszközöltetnek. A n. é. közönség pártfogását kéri teljes tisztelettel **Gombos Ferencz** nyomdatulajdonos.

